

SLOVENSKI**vestnik**

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

ZMAGA DEMOKRATIČNEGA SVETA IN DOPRINEŠENE ŽRTVE SO NAM JAMSTVO, DA BOMO TUDI SEDAJ PREMAGALI TISTE, KI NAM SKUŠAJO KRATITI NAŠE PRAVICE.

LETNIK III.

CELOVEC, V SOBOTO 8. V. 1948

ŠTEV. 28 (121)

Ob obletnici naše zmage

Komandant I. koroškega bataljona France Pasterk-Lenart je v borbi z nemškimi hordami v Mežici aprila 1943 bil težko ranjen in je na posledicah te rane umrl čez tri dni z besedami: »Ni važno, da preživim jaz, važno je, da zmagamo!«

Te besede so vodile koroške partizane v času najhujših borb, najtežjih preizkušenj in največjega trpljenja. Živo so nam ostale v spominu, kakor so nam ostala v spominu vsa zločinstva, storjena nad slovenskimi izseljenci, KZ-lerji in zaporniki.

Aprila 1943 je bilo na Dunaju obglavljenih 13 slovenskih antifašistov iz okolice Železne Kaple, Obirske in Sel. 6. maja 1944 so bili po gestapu na beštaten način umorjeni v Svečah trije partizani, a 12. maja 1945 — po kapitulaciji nemškega fašizma — je bilo v Borovljah ubitih 82 partizanov. Mnogo podobnih in še groznejših zločinov bi lahko navedli. SS-ovske in hitlerjevske tolpe niso izvrševale svojih zločinov samo nad partizanskimi borci, temveč so kot žrtve umirali tudi neodrasli otroci, žene in starčki. Peršmanova mati je bila z detetom v naročju umorjena.

Vsega tega se slovensko ljudstvo živo spominja. Poudariti pa moramo dejstvo, da v tretjem letu po končani krvavi narodno osvobodilni vojni še ni pravično rešeno vprašanje Slovenske Koroške, da ni zadoščeno doprinešenim žrtvam in naporom slovenskega ljudstva in da te napore in žrtve zanikajo tisti, s katerimi smo se v času vojne edini skupno borili na ozemlju nemškega rajha za uničenje fašizma. Ne čudimo se Schumy-ju, prijatelju in sodelavcu vojnega zločinca Maier-Kaibitscha, propagatorju nasilja nad koroškimi Slovenci po prvi svetovni vojni in sodelavcu nacista Steinacherja in Fritza, če danes skuša prikazovati partizane kot zločince in roparje, ne čudimo se deželnemu glavarju Wedenigu, če ponovno grozi z represalijami. Težko pa razume naše ljudstvo zadržanje angleških okupacijskih oblasti, ki zapirajo in obsojajo najboljše koroške partizane, ki so se na strani velikih zaveznikov, v imenu katerih vršijo angleške zasedbene oblasti okupacijsko oblast na Koroškem, borili proti nacizmu in mnogo doprinesli k skupni zmagi. Koroški Slovenci nismo z nič manjšim ogorčenjem zasledovali obravnave in obsodbe, ki jih je izrekel polkovnik Cohen nad Karlom Prušnikom - Gašperjem in neštetimi mladinci, kot pa obravnave v predvojni klerofašistični Avstriji ali nacistični Nemčiji.

Deželni glavar Wedenig je v deželni zboru 17. novembra 1947 označil borbo koroških Slovencev za svobodo kot veleizdajo in obžaloval, da trenutno še ne more obračunati z njimi, a renegat Schumy je pred kratkim javno propagiral izselitev koroških Slovencev in s tem germanizacijo slovenske zemlje. Zunanji minister Gruber se je pa v Londonu skliceval na lažnivi plebescit iz leta 1920. Vsem tem hlapecem zapadnega imperializma odgovarjamo: Slovenci na Koroškem so bili od nacistov nasilno odgnani iz svojih domov v izseljeništvu in KZ-e, a ne bodo nikoli več, ker zato jamčijo narodno osvobodilna borba. Glasovali smo s puško v roki in smo ravno zaradi potvorjenega plebiscita morali preživeti kri, kar dokazujejo nešteti grobovi padlih partizanov širom vse Slovenske Koroške.

Teh dejstev ne morejo izbrisati niti zapadni imperialisti, niti razni Schumy-ji, Wedenigi, Gruberji in Schärflji, niti domači izdajalci, ki se na vse mogoče načine trudijo, da bi razbili enotnost koroških Slovencev. Kot v času narodno

Miha Marinko na drugem kongresu Osvobodilne fronte

Od 26. do 28. aprila 1948 je bil v Ljubljani II. kongres Osvobodilne fronte Slovenije. II. kongres je bil ravno v času, ko so vse sile delovnega ljudstva Slovenije mobilizirane v naporu za izvedbo nalog drugega planskega leta, ki je najtežje in bo tudi odločilno za izvedbo celotnih nalog prve petletke jugoslovanskih narodov.

V svojem govoru na kongresu je se-

retar Izvršnega odbora Osvobodilne fronte in predsednik vlade Ljudske republike Slovenije tovariš Miha Marinko nakazal vse zunanje in notranje politične probleme, govoril je o vojnouhujskaški propagandi imperializma, o ljudski demokraciji in prikazal Osvobodilno fronto kot borbena zvezo delovnih množic Slovenije.

Miroljubne sile se krepijo

O svetovnem političnem položaju je tovariš Miha Marinko med drugim dejal:

Napeti mednarodni odnosi in histerična vojnouhujskaška gonja mednarodne reakcije, ki jo vodijo imperialisti, ne more ostati brez vpliva na našo državo in notranje družbeno-politično življenje OF. Zato ne moremo ostati indiferentni do napetega mednarodnega dogajanja in trenja.

Zavedati se moramo, da so ameriški imperialisti in z njimi vsa mednarodna reakcija smrtni sovražniki Sovjetske zveze in vseh tistih dežel, kjer je ljudstvo postavilo svojo oblast, da si gradi svojo ljudsko demokracijo. Oni ne izbirajo sredstev, kako bi zadušili napredna demokratična in osvobodilna gibanja po vseh ostalih deželah. Ne sramujejo se kopirati preizkušena sredstva fašizma, ponovno budijo in dvigajo včeraj poražene fašistične sile — z namenom gospodarskega podjarmljanja drugih dežel, s končnim namenom — znova ustvariti žarišče napadalnosti.

Mednarodna reakcija pa je danes v dosti slabšem položaju, kakor je bila svojčas, ko je imela na svoji strani udarno pest nemško-italijanskega imperializma, ko je v vsej vzhodni Evropi še imela na oblasti svoje razredne vazale, ko osvobodilno gibanje v drugih deželah in zlasti v kolonialnih še ni bilo tako grozeče nevarno, kakor je danes.

Zato je danes toliko bolj neučakana in se poslužuje vseh sredstev, ki jih ima na razpolago, da ustvarja živčno napečnost vojne psihoze potom svoje diplomacije, z demonstracijami svojih oboroženih sil, z atomskim »tajnim« oročjem, z očitnim in nasilnim vmešavanjem v deželah, kjer ji je še uspelo, da je ohranila oblast v rokah svojih razrednih ali kupljenih desnih socialdemokratskih vazalov.

Strah pred grozečo gospodarsko krizo, ki visi kakor Damoklejev meč nad sa-

osvobodilne borbe tako tudi danes stoji Osvobodilna fronta strnjena, v njej so združene vse ljudske organizacije, ki zajemajo vse slovensko prebivalstvo. Ljudstvo Slovenske Koroške, organizirano v Osvobodilni fronti, je izšlo iz narodno osvobodilne borbe močno in prekaljeno ter se je še v triletnem neprestanem boju po vojni za svoje pravice notranje ojačalo, kar je jamstvo, da bo tudi v bodoče šlo po isti poti, da se bo tudi v bodoče dosledno borilo za svobodo in narodnostne pravice. Naša zmaga nad nemškim fašizmom pred tremi leti nam je porok za to, da bomo slavili zmago tudi nad vsemi tistimi silami, ki nam še danes kratijo naše najosnovnejše pravice in ki se v interesu imperialističnega zaslužjevanja trudijo, da bi preprečile pravično rešitev vprašanja Slovenske Koroške.

Andrej Haderlap

mim kapitalističnim sistemom, zahteva naglo gospodarsko zaslužjevanje vedno novih in novih dežel z vsiljevanjem tako imenovanega Marshallovega plana, da bi z njim paralizirali konkurenčno industrijsko proizvodnjo v teh deželah in s tem zagotovili monopolno kolonialno tržišče za svoje blago. Realizacija Marshallovega plana in uvajanje fašizma v lastni deželi naj bi po zamisli magnatov Wallstreeta odložila grozečo nevarnost nove, še bolj strahotne gospodarske krize z vsemi spremljajočimi posledicami socialnih trenj. Že iz tega se jasno razvidi, zakaj je tolika razlika med sedanjo povejno dobo in dobo po prvi svetovni vojni.

Če primerjamo obdobje po prvi svetovni vojni z današnjim, vidimo, da je imperializem začel zelo hitro in z drznim novim ofenzivnim in vojnim hujskaštvom. Da so mu dežele zmagovite ljudske demokracije trn v peti, ni nič čudnega, niti novega, hočejo nas z vsemi silami in sredstvi ovirati, če nas že ne morejo zadušiti. To so — kakor danes — po prvi svetovni vojni isti današnji imperialistični vojni hujskači počenjali proti Sovjetski zvezi, ker je bila dežela zmagovite Oktobrske revolucije vzpodbuda, vzor zatiranim ljudstvom v kapitalističnih in kolonialnih deželah, s čemer se je čutila ogrožena vladavina imperialistov in izkoriščevalskih razredov, da ne govorimo o tem, da so bili imperialisti občutno prizadeti s tem, da se je ena šestina zemeljske oble izmuznila sferi njihovega imperialističnega izkoriščanja. Zakaj je ta ista mednarodna imperialistična reakcija, ki je prej premišljeno spočela, vzgojila in oborožila svoje »dete — fašizem«, danes tako nervozna, nestrpna in besna? Če je po prvi svetovni vojni pričakovala, da bo z nekaj korpusi intervencijskih čet in z nekaj belogardističnimi generali mogla poraziti Sovjete, če je po ponesrečeni oboroženi intervenciji pričakovala, da bo z gospodarsko in politično blokado doseгла propad sovjetske oblasti, če se je izjalovil monstraozni poizkus, da s fašističnimi hordami nemško-italijanskega imperializma uniči Sovjete, so se danes magnati Wallstreeta, ki jim je po ogromnih dobičkih, ki so jih napravili v drugi svetovni vojni, porasla njihova nenasitna lakomnost — znašli v grenkem iztreznjenju, da se dežele, koder je zavladalo ljudstvo, ne dajo zlepa premagati.

Danes so v toliko težjem položaju, ker imajo manj izgledov, da bi kak evropski narod v doglednem času pripravili do tega, da gre v napad za njihovo dolarsko plačo. Kakor koli se trudijo, da obnove fašizem v Italiji, Franciji, Nemčiji in drugod, je vendarle vse to za enkrat še slaba postavka v njihovih vojnoprovokatorskih računih. Celo grški narod se jim kljubovalno upira. V Kitajski doživljajo njihovi plačanci usodne poraze. Tudi drugod po kolonijah ne teko gladko ni-

hovi računi. Osvobodilna gibanja v vrsti dežel temeljito mešajo njihove imperialistične račune.

Če je že res, da sloni enotnost svetovne reakcije na skupni platformi mržnje do Sovjetske zveze, do demokratičnih osvobodilnih gibanj v lastnih deželah, je vendarle tudi med vladajočimi klikami posameznih dežel mnogo nasprotij. Ker je očitno, da stremi ameriški imperializem za svojim monopolnim absolutnim gospodarstvom, ker ameriškim imperialistom ne preostaja drugega kakor odkrito vmešavanje, jim obujanje nacionalistično-šovinističnega revizionizma slabo uspeva. Prevladujejo antiimperialistične težnje svobodoljubnih množic. Temeljiti poraz, ki so ga doživele fašistične sile Nemčije in Italije, ne deluje ohrabrujoče za nove vojne avanture. Ne uspevajo jim posebno njihovi poizkusi, da bi v teh deželah zanetili val nacionalnega šovinizma in revizionistične vojne bojevitosti. Sploh so angloamerikanski imperialisti danes v mnogo slabšem položaju kakor za časa versajske mirovne pogodbe. Vzeli moramo v poštev, da po prvi svetovni vojni Nemčija ni bila tako temeljito poražena, pa je moralo vendar miniti precej časa, da se je ob njihovi toleranci in pomoči lahko zopet porajal duh nemškega revanša, iz katerega se je rodil nacizem. Vloga Sovjetske zveze v vojni, udeležba Sovjetske zveze pri sklepanju mirovnih pogodb, sam narodnoosvobodilni karakter zadnje vojne, nastanek vrste novih svobodnih držav vzhodne Evrope, močno demokratična miroljubna protimperialistična gibanja predstavljajo bistveno spremenjeno konstelacijo v razmerju sil. Vse to so odločilni faktorji, ki otežujejo ustvarjanje ugodnih tal za vojno-provokatorski revizionizem. Zaradi tega kršijo imperialisti (Nadaljevanje na 2. strani)

Protest proti hujskanju Wedeniga

V zvezi z govorom, ki ga je imel koroški deželni glavar Wedenig ob svojem povratku iz Londona v Celovcu, je hotel Pokrajinski odbor Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško izročiti Britanski civilni upravi v Celovcu naslednji protest:

Osvobodilna fronta za Slovensko Koroško najostreje protestira proti provokatoričnemu govoru koroškega deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga, ki ga je imel v sredo, dne 5. maja 1948 v dvorišču palače deželnih stanov v Celovcu in ga je prenašala tudi celovška radiopostaja.

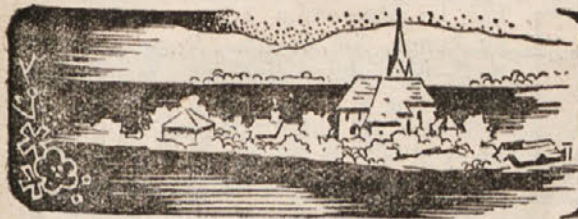
Wedenigove izjave so izrečno pozivanje na nasilje proti slovenskemu ljudstvu na Koroškem. Hkrati je Wedenig odkrito hujskal na vojno. Slovensko ljudstvo na Koroškem smatra te izjave za resno ogrožanje miru in reda na zasedenem ozemlju, ki jih odredba britanske vojaške vlade postavlja pod posebno zaščito.

Slovensko ljudstvo na Koroškem pričakuje ukrepe za zaščito demokracije proti ščuvanju in vojnemu hujskaštvu.

Ker britanska civilna uprava ni sprejela zastopnikov POOF-a, ki so hoteli predati protest, je bil isti odposlan.

Zastopnike niso sprejeli, ker mora dotični britanski oficir jutri odpotovati v Beljak.

Enak protest je poslal Pokrajinski odbor OF tudi Aliiranemu svetu na Dunaju.

Po naši zemlji

Zvestoba do „Miklove Zale“

V četrtek, dne 6. maja 1948 je bila v št. Jakobu proslava partizanskega tedna, na kateri se je zbralo prebivalstvo št. Jakoba in okolice v tako velikem številu, da je bila telovadnica napolnjena do zadnjega kotička.

Na proslavi je govoril sekretar Zveze bivših partizanov Slovenske Koroške, tov. Andrej Haderlap, ki se je spominjal dneva, ko je ves demokratični svet praznoval zmago nad fašizmom.

Govoril je o današnjem položaju na Koroškem, ko še v tretjem letu po vojni ni zadosteno žrtvam in naporom, ki smo jih doprinesli koroški Slovenci v borbi za našo osvoboditev.

Govoril je o današnjem položaju na Koroškem, ko še v tretjem letu po vojni ni zadosteno žrtvam in naporom, ki smo jih doprinesli koroški Slovenci v borbi za našo osvoboditev.

Z velikim navdušenjem so sprejeli navzoči besede tov. Haderlapa, nato pa je spregovoril tov. dr. Mirt Zwitter, ki je poudaril pomen Miklove Zale in ki je dejal, da je postala Miklova Zala last vsega našega ljudstva.

Karišu, ki hodi ravno v zadnjih dneh

po slovenskih krajih in skuša vznemirati naše prebivalstvo z lažnimi izjavami in potvorbami in ki je ob istem času govoril tudi v št. Jakobu.

Ob koncu je dejal tov. Zwitter, da Miklova Zala kliče naše ljudstvo na borbo za staro pravdo, na obrambo naših pravic in svobode.

Dolgotrajno ploskanje je dokazovalo, da mislijo vsi ljudje tako, ki so se v tako velikem številu zbrali na proslavi, pričalo je, da jim je govoril iz srca. Po kratkem odmoru so nastopili Glinčani z Miklovo Zalo.

Prebivalci iz št. Jakoba in okolice, zbrani na proslavi partizanskega dneva, so odposlali brzojavko zastopnikom zunanjih ministrov za avstrijsko državo

Uspela kulturna prireditev v Zilji

Kljub neosnovani prepovedi napovedane prireditve pred 14. dnevi, ko se je zbralo nad 200 ljudi zastonj, je bila na Vnebohodu Hrepčeva dvorana v Zahomcu nabito polna.

Navdušeno so vsi gledalci spremljali podajanje igre „Revček Andrejček“, še bolj pa je vžgal Ziljane pevski zbor iz Skofič, ki je pod vodstvom tov. Umeka pel koroške narodne in nove borbene pesmi.

Pred igro je spregovoril predsednik SPZ tov. dr. Franci Zwitter, ki je kot domačin med drugim dejal, da prav ta prva slovenska prireditev po desetletnem presledku v Zahomcu in ogromna udeležba pričata, da kljub nasilju komaj minule strašne dobe v našem ljudstvu nista zamrli želja in volja po lastnem narodnem življenju.

Kako so PONEMČEVALI

Po razpadu Avstro-Ogrske so avstrijski Nemečji s še večjim nasiljem planili po koroških Slovencih. Kljub izreenim obveznostim, ki jih je prevzela republika Avstrija v senžermenski mirovni pogodbi čl. 68 odst. V, se tudi v dobi prve avstrijske republike politika nasilnega ponemčevanja potom šole ni izpremenila.

Pomemben dokaz za to vsebuje že omenjeno poročilo deželnega šolskega sveta za Koroško na prosvetno ministrstvo na Dunaju od septembra 1946.

Štva so delovala v tej smeri. To delo je nadaljeval v nacistični dobi Gaugrenzlandamt in Kärntner Heimatbund pod vodstvom Maier-Kaibitscha v še stopnjevanju obliki. Od leta 1890 je padalo število utrakvističnih šol potom prijave za nemške.

Tudi duh, ki je vladal na šolah Slovenske Koroške v prvi avstrijski republiki, je bil izraz najhujšega sovraštva do vsega slovenskega. Značilno je, da so koroški učitelji prvi že leta 1924 ustanovili na Koroškem prvo nacional-socialistično učiteljsko zvezo.

pogodbo v Londonu, v kateri protestirajo proti lažnim izjavam dr. Gruberja in zahtevajo priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji.

Proslava partizanskega tedna in uprizoritev Miklove Zale je bila najboljši odgovor na neko bajno „Riesengrosskundgebung“, o kateri so pisali polne strani. Resnici na ljubo bi k temu pripomnili, da so takrat dovažali z avtobusi ljudi iz vseh krajev, tudi iz krajev izven zaporne cone, ki obstoja očitno samo za nas koroške Slovence in antifašiste.

Slovinci in antifašisti smo na proslavi ponosno odgovorili, da se ne pustimo več zapeljati od sladkih in lepodonečih obljub koroških in avstrijskih državnikov. Mi smo jih spoznali in jim kličemo v odgovor: borili se bomo tako dolgo, dokler ne dosežemo naše končne cilje, svobodo in enakopravnost.

in pesem, ki jih je fašizem hotel uničiti, sta se povrnili le še mogočneje med nas in se jih danes naše ljudstvo po vsej lepi slovenski koroški zemlji oklepa le še z večjo ljubeznijo in predanostjo.

Navdušeni in zadovoljni so odhajali po igri ljudje in izjavili, da želijo čimprej spet novo prireditev.

ZELEZNA KAPLA

V nedeljo, dne 2. maja 1948 smo praznovali pri nas v Železni Kapli partizanski teden. Obiskali so nas igralci SPD „Stefan Singer“ iz Kaple ob Dravi, ki so uprizorili partizansko igro „Zelena vrvičca“.

Na proslavi partizanskega tedna je govoril tov. Janko Mak, ki je med drugim dejal: „Že leta 1942 so prišle prve partizanske edinice preko Karavank na Koroško in odstranile krivično mejo, ki je skozi desetletja ločila koroške Slovence od matičnega slovenskega naroda v Jugoslaviji.“

teh gospodov »demokratov« nadaljevali našo odločno borbo do končne osvoboditve, do priključitve k novi Titovi Jugoslaviji.

Proslavi smo napravili mi mladinci in mladinke izlet v hribe in šli k Prušnikovem, znani slovenski družini. Že pred hišo nas je pozdravila tov. Mira in nas povabila v sobo. Imeli smo godbo in smo se prav dobro zabavali.

Ker smo bili zbrani vsi mladinci in mladinke, smo sklenili, poslati tovarišu Gašperju pozdravno pismo, v katerem je povedano: »Ob priliki proslave partizanskega tedna, na kateri gostuje igralska skupina iz Kaple ob Dravi z igro »Zelena vrvičca«.

SVEČE

V Svečah smo imeli v četrtek, dne 6. maja 1948 proslavo partizanskega tedna. Pri nas smo se posebno spominjali naših treh partizanov, ki so jih pred tremi leti ubili nacisti.

ZVEZA BIVŠIH PARTIZANOV SLOVENSKE KOROŠKE

NA ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE PADLIM PARTIZANOM, ki bo v nedeljo, dne 9. maja ob 15. uri na pokopališču v Vrbi;

NA SVEČANOST V SPOMIN PADLIM PARTIZANOM v nedeljo, dne 9. maja 1948 ob 14. uri v Narodni šoli v Velikovu.

proti najhujšemu sovražniku človeštva — fašizmu in v kateri se je na strani vsega slovenskega, vseh jugoslovanskih in slovanskih narodov, na strani velikih zaveznikov priboril zmago.

Na dan partizanske proslave so gostovali pri nas igralci SPD „Stefan Singer“ iz Kaple ob Dravi z igro „Zelena vrvičca“, ki so jo prav dobro podali. Igra „Zelena vrvičca“ nas povede nazaj v leta narodno osvobodilne borbe.

Kot govornik je prišel tov. France Košutnik, ki se je v svojem govoru spominjal treh partizanov - domačinov, Križner Florijana, Einspieler Aleša, Švarner Folteja, ki so jih nacistične zveri ubile 6. maja 1944.

Slov. prosvetna zveza naznanja:

V nedeljo, dne 9. maja 1948 ob 14. uri gostujejo igralci SPD „Dobrač“ z Brnce z igro „Zlatorog“ na Ledenicah v telovadnici.

SPD „Svoboda“ priredi v nedeljo, dne 9. maja 1948 ob 19. uri v št. Jakobu v Rožu v telovadnici igro »Težka ura«.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. Franci Zwitter; odgovorni urednik: Franci Ogris, oba Celovec, Salmstraße 6, uprava: Celovec, Völkermärker Straße 21. Dopolni se naj pošiljajo na naslov: Celovec (Klagenfurt), Postamt 1., Postschleißfach 272. Tiska: „Kärntner Volksverlag G. m. b. H.“, Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.

